

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้ การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นางสาวปัทมา เอ็มสวัสดิ์ ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี

๓. องค์ความรู้ที่บ่งชี้

- ☒ หมวดที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนพึ่งตนเองได้
- ☐ หมวดที่ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัวอย่างสมดุล
- ☐ หมวดที่ ๓ เสริมสร้างชุมชนให้มีธรรมาภิบาล
- ☐ หมวดที่ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้

อันที่จริงแล้วเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่ปรัชญาใหม่ที่ถูกร่างขึ้นแต่อย่างใด แท้จริงแล้วก็เป็นธรรมชาติของการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา แต่ด้วยสภาพทางเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตขึ้น เงินตราถูกกำหนดโดยกฎหมาย ให้มีค่าทางเศรษฐกิจ ทำให้ผู้คนต่างพยายามไขว่คว้าเงินตราครอบครอง เพียงเพราะสามารถซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกในการครองชีพปัจจุบัน สิ่งที่เกิดขึ้นคือ ประชาชนทิ้งวิถีชีวิตการพึ่งพาตนเองไว้เบื้องหลังและเข้าสู่ระบบทุนนิยมอย่างเต็มที่จนถอนตัวได้ เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นศาสตร์ที่ถูกสืบทอดมาในยุคโลกาภิวัตน์

ปัจจุบันการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ยังไม่สามารถขยายผลการดำเนินงานได้เท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาอุปสรรคจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปและระบบทุนนิยม จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีแนวทางในการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน ดังนั้นควรมีการถอดบทเรียนและสรุปความสำเร็จของการดำเนินงานเพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องทุกปี และได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้กระจายทั่วประเทศ เมื่อมีการขยายผลหมู่บ้านใหม่เพิ่มมากขึ้น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านเดิมจึงไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๕. ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา

ปัญหาที่พบ

๑. ความไม่เข้าใจถึงแก่นแท้ของการดำเนินชีวิตตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ถ่ายทอด (วิทยากร, พัฒนากร) ผู้นำแนวทางไปปฏิบัติ (ผู้นำชุมชน, ผู้แทนครัวเรือนต้นแบบ)

๒. ความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านเดิม เนื่องจาก ตัวพัฒนากรมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบค่อนข้างสูง ทำให้ไม่สามารถเข้าไปติดตามได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อไม่มีการติดตามหมู่บ้านก็จะหยุดการดำเนินงานไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้

๓. การเร่งผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายไตรมาส ทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยความเร่งรีบ ด้วยหมู่บ้านมีหลายหน่วยงานเข้าไปดำเนินการทำให้เกิดภาระแก่หมู่บ้านที่จะต้องมาร่วมกิจกรรม ซึ่งทำให้การประสานความร่วมมือในหมู่บ้านอาจจะมีปัญหาบ้าง

๔. ช่วงระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมช่วงไตรมาสที่ ๑-๒ เป็นระยะเวลาที่ชุมชนเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ตัดอ้อย และขุดมัน ทำให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายไม่สะดวกเข้าร่วมกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมจึงเป็นไปด้วยความล่าช้า และกิจกรรมกำหนดให้ดำเนินการในช่วงระยะเวลากลางวัน ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพไม่สะดวกเข้าร่วมกิจกรรม

แนวทางการแก้ไข

๑. อบรมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ถ่ายทอดความรู้ให้เกิดความเข้าใจในหลักและแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ลดภารกิจด้านการรายงานลง เป็นการเปิดโอกาสให้พัฒนากรได้มีเวลาเข้าไปติดตามพูดคุยกับผู้แทนครัวเรือนต้นแบบในหมู่บ้านเดิม เพื่อกระตุ้นให้เขาได้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๓. ลดความตึงเครียดด้านการเบิกจ่ายงบประมาณลงหรือยืดหยุ่นระยะเวลาในการเบิกจ่ายให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินกิจกรรม

๔. ปรับเปลี่ยนช่วงระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมเป็น ไตรมาสที่ ๓-๔ ที่ประชาชนว่างจากการทำอาชีพเกษตรกรรมแล้ว

๖. ประโยชน์ขององค์ความรู้

๑. ผู้ถ่ายทอด และผู้รับปฏิบัติมีความเข้าใจถึงแก่นแท้ของการดำเนินชีวิตตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ผู้แทนครัวเรือนที่มีความเข้าใจในหลักการและแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจ

๓. ประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่จะได้รับ เจ้าหน้าที่มีความรู้ในการขับเคลื่อนโครงการ มีความชัดเจนในขั้นตอน วิธีการ สามารถขับเคลื่อนงานได้ตามวัตถุประสงค์

๔. พัฒนาการและสมาชิกในชุมชนมีความสัมพันธ์อันดี เกิดความไว้วางใจ และช่วยเหลือกันพัฒนาชุมชนให้เจริญขึ้น และเกิดเครือข่ายการพัฒนากลุ่มเล็กๆ ขึ้นด้วย

๗. เทคนิคในการปฏิบัติงาน

๑. ความเข้าใจในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของกรมการพัฒนาชุมชน ทุกกระบวนการ

๒. ความเข้าใจในบริบทของชุมชน ทั้งความเป็นอยู่ วัฒนธรรม อาชีพ และความต้องการต่างๆ

๓. ความเข้าถึงชุมชน คือการได้เข้าไปพูดคุยกับผู้นำชุมชน ครัวเรือน และสมาชิกในชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ

๔. พัฒนาความต้องการของชุมชนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และทำด้วยความจริงใจ
